

USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2020/1857

ze dne 14. května 2020

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku Shift2Rail na rozpočtový rok 2018

EVROPSKÝ PARLAMENT,

- s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku Shift2Rail na rozpočtový rok 2018,
  - s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,
  - s ohledem na stanovisko Výboru pro dopravu a cestovní ruch,
  - s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0055/2020),
- A. vzhledem k tomu, že společný podnik Shift2Rail (dále jen „společný podnik“) byl zřízen v červnu 2014 nařízením (EU) č. 642/2014 na dobu 10 let⁽¹⁾;
- B. vzhledem k tomu, že zakládajícími členy jsou Evropská unie zastoupená Komisí a partneři z oblasti železničního odvětví (klíčové zainteresované subjekty včetně výrobců železničního vybavení, železničních podniků, provozovatelů infrastruktury a výzkumných středisek), s možností, že další subjekty se na společném podniku mohou podílet jako přidružení členové;
- C. vzhledem k tomu, že cíle společného podniku jsou: dosažení jednotného evropského železničního prostoru; zvýšení přitažlivosti a konkurenceschopnosti evropského železničního systému; zajištění modálního přechodu ze silniční dopravy; a zachování vedoucího postavení evropského železničního odvětví na celosvětovém trhu;
- D. vzhledem k tomu, že společný podnik začal samostatně fungovat v květnu 2016;

Obecně

1. konstatuje, že Účetního dvůr ve zprávě o ověření roční účetní závěrky společného podniku za rok 2018 (dále jen „zpráva Účetního dvora“) došel k závěru, že účetní závěrka zobrazuje věrně ve všech významných (materiálních) ohledech finanční situaci společného podniku k 31. prosinci 2018, výsledky jeho činností, jeho peněžní toky a změny čistých aktiv za daný rok v souladu s jeho finančním nařízením a s účetními pravidly, která přijal účetní Komise;
2. bere na vědomí, že podle zprávy Účetního dvora jsou operace, na nichž se zakládá účetní závěrka společného podniku za rozpočtový rok 2018, ve všech významných ohledech legální a správné;
3. konstatuje, že maximální příspěvek Unie na činnosti společného podniku činí 450 000 000 EUR a je vyplácen z programu Horizont 2020; konstatuje, že odvětvoví členové společného podniku mají poskytnout zdroje ve výši nejméně 470 000 000 EUR, a to v podobě věcných a peněžních příspěvků nejméně v hodnotě 350 000 000 EUR na operační činnosti a správní náklady společného podniku a věcných příspěvků na další činnosti společného podniku nejméně v hodnotě 120 000 000 EUR;
4. konstatuje, že účinná komunikace je nezbytnou součástí úspěšných projektů financovaných Unií; považuje za důležité zvýšit viditelnost úspěchů společného podniku a šířit informace o jeho přidané hodnotě; vyzývá společný podnik, aby prováděl proaktivní komunikační politiku tím, že bude o výsledcích svého výzkumu informovat veřejnost, např. prostřednictvím sociálních sítí nebo jiných sdělovacích prostředků, a zvyšovat tak povědomí veřejnosti o dopadu podpory Unie, se zvláštním ohledem na uplatnění na trhu;

⁽¹⁾ Nařízení Rady (EU) č. 642/2014 ze dne 16. června 2014 o zřízení společného podniku Shift2Rail (Úř. věst. L 177, 17.6.2014, s. 9).

5. žádá Účetní dvůr, aby posoudil přiměřenost a spolehlivost metodiky výpočtu a oceňování věcných příspěvků; posouzení by mělo vyhodnotit podobu a důkladnost pokynů pro provádění postupu pro věcné příspěvky s cílem napomoci procesu plánování, podávání zpráv a certifikace věcných příspěvků;

Rozpočtové a finanční řízení

6. konstatuje, že konečný rozpočet pro plnění na rok 2018 zahrnoval prostředky na závazky ve výši 84 756 000 EUR a prostředky na platby ve výši 71 890 204 EUR; zdůrazňuje, že míra čerpání u prostředků na závazky byla 100 % a u prostředků na platby 82,3 %, což zejména u prostředků na platby představuje nízkou míru čerpání; konstatuje, že k tomu, že míra čerpání u prostředků na platby byla nižší, než se očekávalo, došlo v souvislosti s očekávaným soudním rozhodnutím ve věci členství ve společném podniku; všímá si nízké (63,4%) míry čerpání prostředků na platby v hlavě 2 (správní výdaje, které představují 3 % rozpočtu společného podniku), k níž došlo v důsledku pozdní fakturace ze strany dodavatelů na základě víceletých rámcových smluv; konstatuje dále, že většina plateb provedených společným podnikem v roce 2018 byly průběžné platby na projekty programu Horizont 2020 vybrané v rámci výzev k předkládání návrhů z let 2015 a 2016 a platby předběžného financování na projekty programu Horizont 2020 vybrané v rámci výzev k předkládání návrhů z roku 2018;
7. konstatuje, že ze 411 200 000 EUR (včetně 158 900 000 EUR jako maximálního hotovostního příspěvku Unie a hotovostních příspěvků od odvětvových partnerů na administrativní náklady společného podniku ve výši 6 500 000 EUR) přijal společný podnik do konce roku 2018 závazky ve výši 84 756 000 EUR a provedl platby ve výši 59 155 000 EUR na provádění první vlny svých projektů; vyplývá z toho, že společný podnik v souladu se svým víceletým pracovním programem v současné době uzavřel vzájemně provázané víceleté grantové dohody a zadal veřejné zakázky na realizaci 39 % výzkumného a inovačního programu společného podniku;
8. vítá skutečnost, že odvětvoví členové do konce roku 2018 – tedy čtyři měsíce poté, co společný podnik zahájil své první projekty v rámci programu Horizont 2020 – vykázali z 350 000 000 EUR, kterými měli přispět na operační činnosti a správní náklady společného podniku, věcné příspěvky ve výši 63 700 000 EUR na operační činnosti, z nichž bylo 21 700 000 osvědčeno; poukazuje dále na to, že z příspěvků ve výši 120 000 000 EUR, které měli odvětvoví partneři poskytnout na dodatečné činnosti společného podniku, vykázali tito partneři hotovostní příspěvky ve výši 6 500 000 na jiné činnosti nad rámec pracovního plánu společného podniku;
9. konstatuje, že do konce roku 2018 činily celkové příspěvky od odvětvových členů 252 300 000 EUR, zatímco hotovostní příspěvek Unie činil 158 900 000 EUR;
10. konstatuje, že v roce 2018 podepsal společný podnik 17 grantových dohod, které byly výsledkem výběrových řízení z roku 2018, a že hodnota činností v oblasti výzkumu a inovací u těchto výběrových řízení činila 152 600 000 EUR, z nichž společný podnik poskytne v rámci spolufinancování nejvýše 77 300 000 EUR; uvádí, že se ostatní členové dohodli na tom, že omezí své žádosti o spolufinancování na 44,44 % celkových projektových nákladů, což je nejmenší míra pro celý rámcový program Horizont 2020; s politováním konstatuje, že se výzvy pro rok 2018 zúčastnilo pouze 76 malých a středních podniků (MSP) (v roce 2017 jich bylo 120) a 40 MSP (50 v roce 2017) bylo vybráno k poskytnutí finančních prostředků (21,6 % ze všech účastníků vybraných pro financování);

Výkonnost

11. konstatuje, že vzhledem k povaze projektů bude třetí soubor klíčových ukazatelů výkonnosti vypracován na základě prvních výsledků programu Horizont 2020; dále bere na vědomí, že společný podnik pokračoval ve vývoji modelu klíčových ukazatelů výkonnosti určeného k měření příspěvku činností v oblasti výzkumu a inovací k cílům jeho zakládajícího nařízení; poukazuje na to, že tato práce dosud probíhá a v prosinci 2018 byly správní radě představeny její první výsledky;
12. podotýká, že poměr nákladů na řízení (správní / provozní rozpočet) zůstává nižší než 5 %, což poukazuje na poměrně štíhlou a efektivní organizační strukturu společného podniku;

13. bere na vědomí, že společný podnik přispěl k zajištění kontinuity a společné vize železničního výzkumu v rámci železničního odvětví; poukazuje na to, že společný podnik mimoto napomohl k vybudování důvěry mezi aktéry, kteří by jinak neměli možnost sdílet myšlenky a společné zájmy mimo obchodní situaci; poukazuje na to, že by měla být postupně posílena přítomnost provozovatelů železnic ve společném podniku;
14. poukazuje na to, že společný podnik by měl přispívat k řešení výzev, kterým železniční odvětví čelí, a měl by se proto zaměřovat na potřeby železničního systému a jeho uživatelů, a to i v členských státech, které na svém území železniční síť nemají; podotýká, že za tímto účelem společný podnik realizuje program Shift2Rail a provádí výzkumné a inovační činnosti v železničním odvětví v Evropě prostřednictvím spolupráce mezi zúčastněnými stranami a členskými státy; konstatuje, že pozornost je třeba věnovat obzvláště podpoře konkrétních opatření na odstranění zbývajících technických překážek, které brání posílení interoperability, jakož i opatření na podporu integrovanějšího, efektivnějšího a bezpečnějšího železničního trhu Unie, přičemž konečným cílem je jednotný evropský železniční prostor;
15. konstatuje, že společný podnik vypsal v roce 2018 výběrové řízení na granty, jež mohou získat pouze jeho členové, přičemž financování bude mít podobu jednorázové částky; finanční experti, kteří se podíleli na hodnocení grantů, však ve finančních návrzích odhalili několik významných odchylek; společný podnik využil fázi přípravy grantu k analýze vysvětlení příjemců ohledně zjištěných odchylek a k případným opravám příslušných jednorázových částek; vyzývá společný podnik, aby nadále posiloval finanční údaje ve své databázi příjemců a aby zveřejnil důležité připomínky finančních expertů ve shrnující hodnotící zprávě; bere na vědomí odpověď společného podniku, že projekt důsledně zohledňuje veškeré právní a finanční aspekty vyplývající z rozhodnutí Komise C(2017)7151 ⁽²⁾, a že schvalující osoba zajistila, aby veškeré připomínky expertů, ať již technického, nebo finančního charakteru, byly řádně zohledněny; celý proces bude s ohledem na doporučení Účetního dvora dále vylepšen v rámci výzvy pro rok 2019;
16. konstatuje, že klíčové ukazatele výkonnosti týkající se genderové vyváženosti, které jsou uvedeny ve výroční zprávě o činnosti společného podniku za rok 2018, vykazují velmi nízkou účast žen ve správní radě – pouze 15 %, ačkoliv ženy tvořily 34 % zástupců společného podniku a 40 % členů vědeckého výboru;

Výběr a přijímání zaměstnanců

17. konstatuje, že v roce 2018 společný podnik v souladu s plánem pracovních míst přijal dva národní odborníky a se souhlasem rozpočtového orgánu přijal třetího národního odborníka vyslaného na jeden rok, který nahradí jednoho programového manažera;
18. konstatuje, že na konci roku 2018 měl společný podnik 22 zaměstnanců z 23, které byly uvedeny v plánu pracovních míst;

Vnitřní kontroly

19. konstatuje, že společný podnik zavedl spolehlivé kontrolní postupy ex ante založené na finančních a operačních dokumentárních přezkumech a že společný auditní útvar Generálního ředitelství pro výzkum a inovace Komise („společný auditní útvar“) odpovídá za audit ex-post týkající se výkazu nákladů na projekty v rámci programu Horizont 2020; ze situace na konci roku 2018 dále vyplynulo, že společný podnik z větší části zavedl nejdůležitější standardy vnitřní kontroly, ačkoli některé činnosti měly být dokončeny v roce 2019, zejména revize modelu klíčových ukazatelů výkonnosti;
20. bere na vědomí, že u programu Horizont 2020 míra zbytkových chyb činila 0,97 %, a nepřesáhla tedy podle Účetního dvora práh významnosti; bere na vědomí, že na konci roku 2018 společný podnik při svém výpočtu míry chyb vycházel ze čtyř zpráv o auditech ex post, z nichž jedna se týkala auditu založeného na riziku a tři se zabývaly reprezentativním vzorkem společného podniku;

⁽²⁾ Rozhodnutí Komise C(2017)7151 ze dne 27. října 2017 o povolení proplácení výdajů na základě paušální částky na způsobilé náklady na činnosti v rámci rámcového programu pro výzkum a inovace Horizont 2020 a v rámci programu Evropského společenství pro atomovou energii pro výzkum a odbornou přípravu (2014–2018).

21. bere na vědomí skutečnost, že útvar interního auditu plní úlohu interního auditora společného podniku a v tomto ohledu je nepřímo podřízen správní radě a výkonnému řediteli; poukazuje na to, že první auditní návštěva konstatovala vysoký rizikový profil společného podniku a stanovila cíl vypracovat tříletý plán interního auditu; podotýká, že v červnu 2017 představil útvar interního auditu strategický plán interního auditu na období 2017–2019; mimoto v souladu s tímto auditním plánem provedl interního auditu v roce 2018 omezený přezkum provádění standardů vnitřní kontroly; s uspokojením si všímá toho, že z pěti doporučení určených managementu ohledně odstranění zjištěných nedostatků, která nebyla plně realizována, vyžadovalo v roce 2019 prováděcí akce už jen jediné;
22. bere s politováním na vědomí, že na konci roku 2017 nebyl v konkrétních oblastech potřebných pro zpracovávání věcných příspěvků společného podniku dokončen vývoj společných nástrojů Komise pro řízení a monitorování grantů programu Horizont 2020; bere však na vědomí, že výkonný ředitel v roce 2018 potvrdil věcné příspěvky;
23. poukazuje na to, že bylo provedeno průběžné hodnocení Komise týkající se provozních činností společného podniku v rámci programu Horizont 2020 pokrývající období 2014 až 2016; konstatuje, že správní rada připravila akční plán a v červnu 2018 jej schválila; bere na vědomí, že ne všechna doporučení obsažená v průběžném hodnocení budou řešena v současném finančním rámci; poukazuje nicméně na to, že některé činnosti obsažené v akčním plánu již byly zahájeny, jiné mají být provedeny do roku 2020;

Další záležitosti

24. vyzdvihuje význam spolupráce mezi společným podnikem a Agenturou Evropské unie pro železnice (ERA); poukazuje na zapojení agentury ERA do jednání správní rady společného podniku a do skupin, které vypracovaly víceletý akční plán; konstatuje, že společný podnik vyhodnocoval žádosti ERA o výzkum a inovace s cílem zamezit překrytí činností a dosáhnout co nejvyšší efektivity veřejného financování;
25. poukazuje na to, že v roce 2018 se jeden přidružený partner stal plně vlastněnou dceřinou společností zakládajícího člena, takže se zvýšilo zastoupení zakládajícího člena ve správní radě; podotýká, že ustanovení stávajícího právního rámce společného podniku se v dostatečné míře nezabývají akvizicemi společností mezi odvětvovými členy společného podniku a dopady, jež tyto akvizice mohou mít na vyvážené zastoupení členů ve správní radě; bere na vědomí odpověď společného podniku, že jeho vnitřní právní rámec neumožňuje zvýšení vlivu žádného zakládajícího člena na rozhodovací proces a celkovou správu; konstatuje, že připomínka Účetního dvora bude zohledněna při případné změně nařízení o společném podniku;
26. bere na vědomí, že průběžné hodnocení společného podniku bylo dokončeno podle harmonogramu stanoveného jeho právním rámcem; s politováním konstatuje, že ještě nemohlo optimálně přispět k rozhodování společného podniku v tomto raném stádiu jeho provozu; bere na vědomí odpověď společného podniku, že hodnocení proběhlo v rané fázi jeho činnosti, nicméně se jednalo o požadavek vyplývající z jeho zakládajícího nařízení a obecně z programu Horizont 2020;
27. všímá si toho, že jediným důvodem vysoké míry fluktuace zaměstnanců v posledních dvou letech byla fluktuace smluvních zaměstnanců; vítá kroky, které společný podnik učinil k řešení této situace; konstatuje, že společný podnik využívá služeb dočasných zaměstnanců, kteří představují přibližně 17 % jeho personálu; bere na vědomí odpověď společného podniku, že hlavní důvody souvisí s aktuální strukturou plánu pracovních míst, který mu neumožňuje nabídnout stejně výhodné smluvní podmínky, jako nabízejí ostatní orgány a instituce; konstatuje, že byla však přijata „měkká“ opatření ke snížení vysoké míry fluktuace zaměstnanců; vyzývá Komisi, aby tuto problematiku sledovala.

Doprava a cestovní ruch

28. upozorňuje, že cílem společného podniku je dosáhnout jednotného evropského železničního prostoru a zvýšit atraktivnost a konkurenceschopnost unijního železničního systému; poukazuje na to, že železniční způsob dopravy bude v budoucích činnostech Unie klíčový pro podporu přechodu k nízkoemisní mobilitě a řešení negativních externalit; zdůrazňuje, že má-li podnik splnit uvedené klíčové cíle a přispět ke skutečnému přechodu na jiné druhy dopravy, musí mu být poskytnuty potřebné finanční, materiální a lidské zdroje;
29. konstatuje, že společný podnik vznikl v roce 2014 v rámci partnerství veřejného a soukromého sektoru na základě rámcového programu Horizont 2020; konstatuje, že program Shift2Rail je financován z příspěvků Unie (prostřednictvím provozního rozpočtu podniku) v kombinaci s příspěvkem ve formě věcného plnění poskytovanými ostatními členy, tzn. osmi zakládajícími členy (jinými než EU) a devatenácti přidruženými členy;

30. konstatuje, že během roku 2018 společný podnik pokročil v plnění svých cílů a zajistil provádění programu Shift2Rail, díky čemuž byly splněny zásady účelnosti a efektivity řádného finančního řízení; poznamenává, že v roce 2018 byl zaznamenán pokrok v oblasti výzkumných a inovačních činností zahájených v předchozích letech, které jsou již nyní úspěšně realizovány a z velké části již probíhají v rychlém tempu; konstatuje, že nová vlna výzkumných a inovačních činností (výzva z roku 2018) byla zahájena na konci roku; poznamenává, že podle odhadů dosáhly celkové projektové náklady na činnosti vykonávané v roce 2018 částky 83 400 000 EUR;
31. zdůrazňuje, že zvýšení atraktivity železnice pro dopravce a cestující je nezbytné pro dosažení udržitelného přechodu ze silnice na železnici; konstatuje, že následujících 5 let bude pro úspěch železnice rozhodujících a že společný podnik hraje při zvyšování rentability, efektivity i přitažlivosti železnice klíčovou roli;
32. poukazuje na to, že výhybky, nebo závadné výhybky, jsou důvodem 25 až 30 % veškerých údržbářských prací v železniční síti a představují významnou část nákladů na infrastrukturu; vítá úsilí společného podniku zvýšit spolehlivost systému a snížit náklady;
33. vítá cíle společného podniku, tj. snížit o polovinu náklady na životní cyklus železničního systému, zdvojnásobit kapacitu a zlepšit spolehlivost a přesnost o 50 %; požaduje, aby měl společný podnik plně k dispozici lidské a finanční zdroje nezbytné pro splnění těchto cílů;
34. vítá úsilí, které společný podnik vynakládá na zavedení automatického provozu vlaků (ATO) na železnici; varuje, že v oblasti automatizace má silniční odvětví náskok;
35. vítá, že se společný podnik rozhodl navrhnout své správní radě, aby v rámci ročního pracovního programu na rok 2018 schválila paušální granty, které byly následně vypláceny prostřednictvím pilotního programu paušálních grantů v rámci výzvy pro členy pro rok 2018;
36. domnívá se, že v zájmu zajištění právní jasnosti rozhodovacího procesu a celkového řízení společného podniku je nanejvýš důležité vyjasnit ustanovení jeho právního rámce, která se týkají akvizic společností mezi členy tohoto odvětví a jejich důsledků, pokud jde o členství ve správní radě; vyzývá proto Radu, aby tuto otázku řešila případně přijetím změn nařízení Rady (EU) č. 642/2014;
37. poznamenává, že podnik v roce 2018 zahájil 14 reprezentativních auditů svých populačních vzorků a jeden audit založený na analýze rizik (kromě 15 reprezentativních auditů a jednoho auditu založeného na analýze rizik zahájených v roce 2017), čímž celkové přímé pokrytí auditů společného podniku dosáhlo 4 660 000 EUR; konstatuje, že celková zjištěná míra chyb u tří reprezentativních auditů a u auditu založeného na analýze rizik, které byly dokončeny ke dni 31. prosince 2018, činila v aritmetickém průměru 0,94 % a ve váženém průměru 1,19 %; poznamenává, že veškeré další míry chyb (reprezentativní míra chyb a míra zbytkových chyb), přestože byly omezené, pokud jde o jejich pokrytí, byly zároveň pod cílovou prahovou hodnotou 2 %;
38. vítá, že pokračuje provádění strategie podniku pro boj proti podvodům na období let 2017–2020, které nevedlo k žádnému případu podrobného monitorování v důsledku vyhodnocení vysoké míry rizika, přičemž úřadu OLAF nebyl předán k vyšetření žádný případ;